

D ů v o d y:

Nesprávné posouzení věci po stránce právní spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud prohlašuje, že poshovění placení premií není běžnou záležitostí a že k povolení tohoto poshovění třeba podpisu předsedy nebo jeho zástupce a tajemníka. Správné jest sice, že ustanovuje § 4 jednacního řádu pro žalovanou úřadovnu, schváleného výnosem bývalého c. k. ministerstva vnitra ze dne 27. dubna 1909, čís. 10366, že za zemskou úřadovnu podpisuje p r á v o p l a t n ě předseda nebo jeden z jeho zástupců spolu s tajemníkem nebo jeho zástupcem všechna vyhotovení, netýkající se záležitostí běžných, zejména pak všechny spisy a listiny, kterými se zakládají závazky pro všeobecný ústav pensijní pro zřízence nebo jimiž se upouští od práv tohoto ústavu. Jde tedy v případě tomto o to, lze-li v dopisech, z nichž žalobce dovozuje důvod pro námitky proti povolení exekuce dle čís. 3 § 36 ex. ř. v žalobě uplatňovaný, shledávati také listiny, jaké má § 4 jednacního řádu na mysli. Z dopisů těch nikterak nevyplývá, že by Všeobecný ústav pensijní pro zřízence upouštěl od nějakého svého práva nebo přejímal nějaký závazek na sebe, nýbrž prohlašuje jimi, že s placením premií poshová až do vyřízení rekursu, že tedy prozatímně se vymáhání jich exekucí vzdává. K prohlášení takovému stačilo úplně, když bylo podepsáno jen vedoucím úředníkem samým. Přes to však nebylo lze nesprávného právního posouzení věci shledati. Jest nesporné, že žalovaná dopisy ze dne 29. března a 18. července 1917 — správně 11. srpna a 21. září 1917 — oznámila žalující straně, že rekurs nemá odkládacího účinku a že v případě nezaplacení premie budou exekucí vymáhány a dále že žalovanou na základě vykonatelného výkazu nedoplatek ze dne 17. března 1921, čís. 4306 proti žalobkyni pro 5347 K 83 h s přísl. skutečně zavedena byla exekuce zájmem, uschováním a prodejem movitých věcí, že tedy žalující firma nesporné podmínce, aby zaplatila i poplatky mimorekursní nevyhověla. Nebyl tedy Všeobecný pensijní ústav svým daným slibem poshovění premií vázán, jelikož tyto poplatky byly teprve po provedení povolené exekuce zájmem zaplacený, tedy exekuce právem byla zavedena a nemůže se žalující firma nyní více dovolávati shora zmíněných dopisů k odůvodnění své žaloby. Při těchto úvahách a za tohoto stavu netřeba se obíratí dalšími vývody dovolání, lze-li tu použití čl. 47 obch. zák. a byl-li žalující firmě jednací řád Zemské úřadovny Všeobecného ústavu pensijního pro zřízence v Praze znám, jelikož při hořejším právním posouzení věci nemohou více přijíti v úvahu.

Čís. 1438.

Za újmu ve smyslu § 830 obč. zák. nelze pokládati skutečnost, že spoluvlastník ztratí snad určité osobní výhody, vyplývající dosud ze společného vlastnictví (bezplatné užívání místností ve společném domě).

(Rozh. ze dne 24. ledna 1922, Rv I 826/21.)

Proti žalobě na zrušení společenství ohledně domu namítla žalovaná spoluvlastnice jednak, že prodej domu stal by se nyní v »nevčas« vzhledem ku kolísající měně, jednak, že by jí způsobena byla škoda, ježto má

ve společném domě krám. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, vyvrátiv sice námitku žalované, že by prodej byl v »nevčas«, připojil se však k názoru žalované, že by jí prodejem domu byla způsobena újma. Odvolací soud žalobě vyhověl. Důvody: Odvolání třeba přiznati důvodnost. Právo vlastnické jest dle § 354 obč. zák. právo, vládnouti podstatou i užitky věci a vyloučiti každého jiného z něho a dle § 362 může vlastník věc dle své vůle zcela nebo částečně zciziti. § 830 obč. zák. dává proto každému účastníku věci společné právo, žádati, aby se společenství zrušilo a to dle § 843 obč. zák. soudní dražbou, jen se to nesmí státi v nevčas nebo na újmu ostatních účastníků. Námitku, že by dražba byla v nevčas, uznal soud stolice první ze bezdůvodnou. Soud odvolací se připojuje k tomuto právnímu názoru, ježto rozhodny jsou jen takové okolnosti, které se dotýkají podstaty věci samé a nikoliv poměry subjektivní, jež se dotýkají jen osoby některého spoluvlastníka (rozh. ze dne 26. března 1919, Rv II 69/19, sbírka 101). Naproti tomu poukazují již slova »na újmu ostatních účastníků« k tomu, že se tu hleděti musí také na osobní újmy. Ohledně námitky žalovanou v tom směru vznesené nelze však přehlédnouti, že se obě strany dle předložených dopisů domáhají již od roku 1915 zrušení společenství, pokud se týče nabytí druhé polovice, že žalovaná uvedla, že Dr. K. jako zástupce žalobkyně již před několika lety řekl jejímu muži, že dům bude po uzavření míru společně prodán a že se její muž tehdy s tím spokojil; že žaloba byla podána již 23. ledna 1918, že se obě strany dne 2. března 1918 dohodly, že ponechají spor v klidu, že to byla žalovaná a ne žalobkyně, jež žádala za obnovení řízení a tím dala na jevo, že jest nyní pravý čas ke zrušení společenství. Jest arcí možno, že žalovaná při nyní panující nouzi o byty jen ztěžka nalezne jiný byt. Žalobkyně však právem namítá, že jest žalované, která jí již dříve v dopise nabídla, že koupí její polovici, volno, by nyní při dražbě nabyla vlastnictví druhé polovice, anebo si najala byt od vydražitele a že není vyloučeno, že jí úřad bytový přikáže nynější její byt, ježto již dlouho bydlí v bytě tom, a že v každém případě je nařízením ze dne 25. června 1920, čís. 409 sb. z. a n. tak dlouho chráněna před nuceným vyklizením z bytu, pokud se jí přes její námahu nepodaří, by si našla jiný byt. Při tom nelze také přehlédnouti, že bylo zjištěno, že se strany nemohou dohodnouti o správě domu a že se proto již z toho důvodu odporučuje, by poměry vlastnické co nejdříve byly upraveny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Dovolacímu důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. nelze přiznati oprávněnosti. Že by bylo zrušení společného vlastnictví nyní v nevčas a na újmu žalované, odůvodňuje tato tím, že při nynější všeobecné snaze po nemovitostech vůbec, a se zřetelem na místní poměry v L. zvláště, nemohla by vydražiti dům, a kdyby někdo jiný stal se jeho vlastníkem, ocitla by se v nebezpečí, že pozbude místností, užívaných dosud ve společném domě. Že námitka nevčasnosti není opodstatněna, správně vyložily oba nižší soudy. Právem však vyloučil soud odvolací i druhou překážku § 830 obč. zák. Neboť za újmu ve smyslu § 830 obč. zák. ospravedlňující odklad dle okolností přiměřený, jemuž nelze se snadno vyhnouti, nemožno po-

kládati skutečnost, že žalovaná snad ztratí určité osobní výhody, vyplývající dosud ze společného vlastnictví, zejména dosavadní bezplatné užívání místností ve společném domě, když tato nevýhoda může stihati žalovanou ne jen tentokráte, nýbrž vždy, kdykoli se dům prodá, a kdyby se mělo hleděti k této — nikoliv pomíjející, nýbrž trvalé — nevýhodě, byla by žalující straně vůbec odňata možnost, použití práva, propůjčeného jí v § 830 obč. zák. Dovolání vrcholí vlastně v tvrzení, že žalující strana, chce-li zrušiti společné vlastnictví, má prodati svou polovici žalované z volné ruky. Než žalující straně přísluší dle § 843 obč. zák. právo, žádati za prodej soudní dražbou, a nezáleží nikterak na tom, proč nechtěla a nechce prodati svou polovici domu žalované z volné ruky. Zejména jest beze všeho významu, zda ji vedou ohledy národnostní, kteréž, jak žalovaná sama v dovolacím spise připouští, s právního stanoviska v tomto sporu vůbec nepřicházejí v úvahu.

Čís. 1439.

Darovala-li vojenská správa při ústupu vojenské koně mužstvu, by si je dopravilo do vlasti, stal se ten, komu byli darováni, vlastníkem a může je tudíž platně dále převésti. Odňala-li později státní správa koně dočasněmu jich majiteli, jest přípustným pořad práva pro nárok na stát o jich vrácení.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1922, Rv I 935/21.)

Při rozvratu rakousko-uherské fronty na Piavě na podzim roku 1918 odevzdání byli u některých formací koně vojákům, by si je dopravili do vlasti. Koně byli pak ve vlasti prodáváni ve veřejné dražbě a dva z nich koupil i žalobce. Když mu po té byli vojenskou správou odňati, domáhal se na eráru jich vrácení. Žalovaný erár namítl, že žalobce nemohl nabýti vlastnického práva ke koním jich vydražením ve veřejné dražbě, poněvadž jde o koně vojenské, z právního obchodu vyloučené, že dražba nebyla předsevzata veřejnými orgány k tomu povolányi, a že žalobce nelze pokládati za bezelstného nabyvatele, když z povahy koní a z poměrů, za kterých byla dražba předsevzata, musel míti důvodné podezření dle § 368 obč. zák. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: V otázce vyloučení vojenských koní z právního obchodu neprávem dovolává se žalovaná strana dvorních dekretů ze dne 5. prosince 1800 a ze dne 29. srpna 1839, neboť dekrety ty vztahují se pouze na součástky vojenské výstroje (Militär-Montur und Rüstungsstücke), nevztahují se však na koně, takže nelze tvrditi, že koně jsou věcmi, vyloučenými z obchodu. Pro věcné a právní posouzení otázky, jakým způsobem nabyt žalobce koní a zda byli mu koně odejmuti po právu, jsou směrodatnými skutkové okolnosti, uvedené svědky Pavlem A-em, Karlem P-em a Karlem K-em. Svědek Pavel A. uvedl, že po ústupu rakousko-uherského vojska od Piavské fronty velitelství 8. jízdecké divise vydalo v listopadu 1918 v Loitschi u Lublaně rozkaz, aby každému z vojnů, jenž zapřažený povoz, anebo jízdeckého koně do domova dopraví, tyto věci připadly do vlastnictví, že rozkaz ten byl nutný, poněvadž by jinak koně zanechání býti museli